

σπάνιαι ἐξαιρέσεις;—οὐχὶ πρὸς ἀληθῆ παιδευσιν ἢ μόρφωσιν, οὐχὶ πρὸς συστηματικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν ἑλληνοπαίδων, οἶαν τὸ ἔθνος ἀξιοὶ παρὰ τῶν σχολείων, ἀλλὰ διὰ κατεσκευασμένην τινὰ ἐξόφλησιν τῶν μαθητικῶν λογαριασμῶν τὴν ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων, καὶ προβιβάσμων εἰς ἀνωτέραν τάξιν, ἢ διὰ τὸ νὰ ἐμφανισθῶσι τὰ παιδάκια καὶ ἐπιδείξωσι γνώσεις ἃς δὲν ἔχουσι, καὶ μὲ στόμφον, μὲ φωνὴν ψευδῆ, μὲ χειρονομίας ψευδεῖς, ἀπαγγείλωσι κακὸζηλόν τι ποίημα. Διὰ ταῦτα γίνονται αἱ ἐξετάσεις, ἢ καὶ διὰ τὸ νὰ ἴδωμεν τὴν ἐπαύριον ἐν ταῖς ἐφημερίσι: «Ὁ εὐφυέστατος μικρὸς Α διέπρεψεν εἰς τὰ μαθήματα καὶ ἐδέχθη τὰ ἐνθουσιώδη συγχαρητήρια πάντων τῶν παρισταμένων.—Ἡ χαριεστάτη δεσποινὶς Β ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου διὰ τὸ μοναδικὸν πνεῦμά της.—ὁ μικρὸς Γ ἐθριάμβευσε· τί παιδί, Θεέ μου, τί παιδί! — Ἄλλ' ἢ μικροῦλα Δ μὲ τὰ μεγάλα γλαρὰ μάτια της καὶ τὴν ξανθὴν κόμην της; αὐτὴ πλέον ἐτρέλλανε τὸν κόσμον μὲ τὰς ἀπαντήσεις της!»

Βεβαίως εἶνε ἀξιοὶ εὐγνωμοσύνης οἱ κύριοι οὔτοι καὶ αἱ κυρίαι διότι εἶχον τὴν καλωσύνην νὰ μελετήσωσι τὰ μαθήματά των!...Τίς δὲ συλλογίζεται ἂν στρεβλοῦται ἐκ τρυφερὰς ρίζης ὁ χαρακτήρ τῶν παιδιῶν τούτων, ἂν ἐγκεντρίζεται εἰς τὰς φλέβας των ὁ ἰὸς τῆς ματαιοδοξίας, ἢ τῆς ρεκαλάμας μανίας;

* *

Καὶ τὸ συμπέρασμα ;
Ἴδου αὐτό :

Εἶνε ζήτημα οὐ μόνον ἐκπαιδευτικόν, ἀλλὰ ζήτημα βαθέως κοινωνικόν, ζήτημα ἐξόχως ἐθνικόν ἢ ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τῶν ἐξετάσεων ὁ ἐπιδεικτικὸς αὐτῶν ἀμφοισμός. Νὰ διακηρῆσωσιν αἱ ἐξετάσεις αὐστηρὸν χαρακτήρα ἐλέγχου, καὶ οὐχὶ παιγιώδη καὶ ἑορταστικόν, νὰ λάβωσι τύπον σοβαρᾶς εὐθύνης ἀφ' οὗ πρόκειται περὶ αὐτῆς τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἔθνους. Οἱ γονεῖς, οἱ ἐνδιαφερόμενοι περὶ τῶν προόδων τῶν τέκνων των, ἃς ἀφιερῶσι μίαν ἢ δύο ὥρας τὸν μῆνα εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ σχολείου καὶ ἃς μὴ περιμένωσι τὴν ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων διὰ τὸ νὰ ἴδωσι τί ἔμαθεν ὁ υἱὸς ἢ ἡ θυγάτηρ των, καὶ ἀναγκάζουσιν οὕτω τοὺς διδασκάλους νὰ τοὺς φενακίζωσιν οἱ βαθμοὶ τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσὶν ἀπατηλὰ συμπτώσεις ἀποτελέσματα ἃς μὴ ἔχωσι οὐδεμίαν σημασίαν ἐπὶ τοῦ προβιβάσμου τῶν μαθητῶν. Ἀνατιθεμένης δὲ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν σχολείων εἰς εἰδικούς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους, οἱ ἐπιθεωρηταὶ συγχῶς καὶ ἀπροσδοκῆτως ἃς ἐμφανίζονται εἰς τὰ σχολεῖα ὅπως καταλαμβάνωσι λειτουργοῦσαν τὴν σχολικὴν μηχανήν, καὶ ἐξακριβῶσιν

ἂν σκοπίμως κινῆται ἢ πλήττη μόνον τὸ κενὸν ὡς ἀνεμόμυλος οὐδὲν ἀλέθων.

Αἱ ἐξετάσεις ἃς γείνωσιν ἀληθεῖς ἐξετάσεις ἀρκεῖ ὅσον ἐξεφυλλίσθησαν, ἀρκεῖ ὅσον ἐγένοντο θέαμα.

A. Π. Κ.

ΚΗΠΟΥΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΝ ΔΡΕΣΔΗ.

7—15 Μαΐου 1887

[Σημειώσεις φιλανθοῦς]

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ἐν ὕλοσκεπεῖ θερμοκηπίῳ φυλάττονται σπάνια φυτὰ θερμῶν κλιμάτων. Ἡ ἐντὸς τοῦ διαμερίσματος τούτου ἀτμόσφαιρα, ἀτμώδης καὶ θερμῆ, διότι ἄσβεστον καίει πῦρ ἐντός, ὁμοιάζει λουτρῶνα καὶ ὁ θεατῆς πνίγεται ἐκεῖ καὶ περιρρέεται ὑπὸ ἰδρῶτος.

Μεταξὺ τῶν περικαλλῶν διὰ τὰ φύλλα αὐτῶν ἐξέχουσι τὰ Ἱερογλυφικά, καλούμενα οὕτω, διότι ἐπὶ τῶν μακρῶν σπαθοειδῶν φύλλων φέρουσιν ἄπειρα σημεῖα καταλογάδην ἐντετυπωμένα καὶ ἀληθῶς παρεμφερῆ πρὸς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς. Πάνδαροι, Λατάνιαι, Ἰματόφυλλα, Κλειάρθοι, Ἰνδικαὶ Ἀμαρυλλίδες, Ὀδοτόγλωσσα τῆς Κολομβίας, βρῖθουσιν ἐκεῖ.

Ἰδιαιτέρως ἀξιοὶ θαυμασμοῦ εἶνε οἱ Ἀροκτόχειλοι, καλλιτεχνικώτατα μικρὰ φυτὰ ὧν τὰ φύλλα ὁμοιάζουσιν πρὸς τὰ τῆς Κυκλαμιάς, ἀλλ' εἶνε πολὺ λεπτότερον ὑπὸ τῆς φύσεως ἐξεργασμένα καὶ ποικιλώτατα· δέκα ἕως δώδεκα εἰδῶν. Δὲν πιστεύει τις παρατηρῶν ταῦτα ὅτι εἶνε φυσικά· αἱ ἐπὶ τοῦ κυματοειδοῦς στιλπνοῦ πρασίνου διαγεγραμμένα πολὺπλοκοὶ ἴνες μόνον διὰ μεταξίνης πολυχρώμου κλωστής ἦτο δυνατόν νὰ κεντηθῶσιν ἐπὶ σηρικῷ ἢ ἐπικρόκῳ.

Ἐντὸς μικροτέρου διαχωρίσματος ἐκτίθενται οἱ Κάκτοι. Ἴσως ἀπεχώρισαν τὰ ἀκανθωτὰ ταῦτα τέρατα, ἵνα μὴ κακοποιήσωσιν ἐκ ζηλοτυπίας τὰ ἄλλα περικαλλῆ φυτὰ. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ αἰσθάνομαι ἀποτροπίας πρὸς τὰ κακόσχημα ταῦτα βλαστήματα, ἅτινα εἶνε ὅτι ὁ ἀκανθόχοιρος ἐν τῷ βασιλείῳ τῶν χερσαίων ζῶων καὶ ὁ ἐχίνος μεταξὺ τῶν θαλασσίων. Ἄλλ' ἢ βασιλεὺς ἐν μέσῳ ὄλων τῶν ἐν τῷ θερμοκηπίῳ φυτῶν βεβαίως εἶνε Βιγόνιά τις ἢ καλουμένη Μαργαρίτης τῆς Βραζιλίας, ἐπιδεικνύουσα μετὰ διακαίας ὑπερηφανίας τὰ καρδίοσχημα φύλλα της χρυσοποίκιλτα καὶ ἀργυροπάρυφα.

Παρατρέχω τὰς ἐντὸς ἄλλων διαμερισμάτων

'Αζαλέας και τὰ Ροδόδενδρα· οὐδὲ πολλῆς προσοχῆς ἄξια εἶνε αἱ συλλογαὶ τῶν Καμυλιῶν. Ἄλλως ὁμολογῶ ὅτι οὐδὲ ὅπως συμπαθῶ τὰ οἰοεὶ μαρμαρωμένα ταῦτα ἄνθη, ἐμβλήματα τῆς ἐπιδεικτικῆς, ἀλλ' ἀχάριτος καὶ μωρᾶς καλλονῆς.

Αἱ ἐρυθροπράσινα *Δράκαινα* τανύουσι τὰ μακρὰ τῶν φύλλα ἀπειλητικά· καὶ εἶνε τόσοσιν πολλαί, ὅσαι εἰς τὰ δημῶδη παραμύθια.

Μικραὶ *Ἐρεϊκαί*, ἐν αἷς καὶ λευκανθεῖς, πυκνοῦνται εἰς μικροσκοπικὸν δάσος, *Ἀρθούρια* ἐρυθρανθῆ περιελίσσουσι τὰς ἀπὸ τῶν ἀνθέων τῶν προβαλλούσας οὐράς ὡς οὐράς χοιριδίων, *Κολεδὸς ψυχοειδῆς* προβάλλει φύλλα μετὰ τοσαύτης λαμπρότητος ἐξωγραφημένα, ὡς νὰ τῷ ἐδώρησαν οἱ πολυχρωμότατοι τοῦ ἔαρος ψυχαὶ τὰς πτέρυγας τῶν ἴνα στολισθῆ. Καὶ ἀπὸ τῆς πέραν ἄκρας, ὡς πᾶσα ἀληθινὴ καλλονὴ καὶ χάρις, ἀγγέλλουσι διὰ τῆς εὐώδους ἀναπνοῆς τῆν παρουσίαν τῶν αἰ ἡδυπαθεῖς τῆς Ἰταλίας κόρας, αἱ ἀβραὶ καὶ δροσεραὶ *Γαρδένια*. Τὰ ἀρώματα, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, εἶνε ἐξεγερτικά τῆς ἀναμνήσεως· κ' ἐκ τοῦ ἀρώματος τῶν ἀλαβαστρίνων Γαρδενίων ἡ ἀνάμνησις τῆς Ἰταλίας διήλθεν ὡς μετέωρον πρὸ τοῦ λογισμοῦ μου· αἱ περικαλλεῖς τῆς Βολωνίας δέσποιναι, τὰ βενετικά κωδωνοστάσια, αἱ κραυγαὶ τῶν γονδολιέρων. . . .

Τὰ *Γλυξίρια* εἶνε εὐμορφα διὰ τὰ χρώματα τὰ τόσῳ ζωντανά, ἀλλὰ χάσκουσιν ὡς στόματα ἡλιθίων. Τὰ *Κιτεράρια* ὁμοιάζουσι τόσοσιν πρὸς τὰ ἦδη ἐν συμῶ μικρὰ κεντημένα ῥινόμακτρα τῶν κυριῶν, ὥστε πολλῶν δύνανται νὰ ληφθῶσι καὶ ὡς ὑποδείγματα γλωσσίδων τὰ ἐρυθροπάρυφα καὶ κυανοπάρυφα πέταλα. Τὰ δὲ *Καλτσολάρια* μετὰ τὰ μαγικά τῶν κιτρινόστικτα χρώματα καὶ τὸ παράδοξον κοχλιοειδῆ σχῆμα νομίζει τις ὅτι εἶνε μικροὶ κόσσυμβοι ἐκ δέρματος ὄψεων καὶ ἄλλων ἐρπετῶν!

Θαυμαστὴ εἶνε ἡ ἐκ Λονδίνου συλλογὴ ὀρχοειδῶν κατέχουσα δλόκληρον πλευρᾶν περιπτερόν καὶ διεσκευασμένη μετ' ἰδιαζούσης βρετανικῆς τελειότητος.

Μεταξὺ τῶν σπανίων φυτῶν ἐκτίθενται ἐντὸς γαστρῶν καὶ νάννοι τινὲς ἠνθισμένοι λεμονεαί. Παρ' ἡμῖν θὰ ἐθεροῦντο ἄξια τοῦ σαρώθρου τοῦ ὀδοκαθαριστοῦ, ἐνταῦθα ἐκρίθησαν ἄξια ἀργυροῦ βραχέιου. Καθ' ἣν στιγμὴν παρερχόμενος προσέβλεπον μετ' οἴκτου τὰ πενιχρὰ δεινδρύλια, χαριστάτη Τευτονίς ὑφ' ὅπως ἀντιθέτου αἰσθήματος ὠθουμένη ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν ἐν ἀναπνεύσῃ τὸ γλίσχρον αὐτῶν ἄρωμα.

— Σὰς ἀρέσουν τ' ἄνθη τῆς λεμονιάς; ἠρώτησα.

— Ὡ, πολὺ! ἀπήντησεν ἐκείνη μετὰ τῆς συνήθους γερμανικῆς ἀφελείας.

Τοῦτο μ' ἐθράσυνε:

— Ἡθέλατε νὰ φορέσετε στέφανον ἀπὸ τέτοια ἄνθη;

Μὲ προσέβλεψε μὴ ἐννοήσασα εὐθὺς, ἀλλ' ἐκ τοῦ μειδιάματός μου μαντεύσασα τὸν ὑπαινιγμόν, ἠρρυθρίασε καὶ ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν λαθραῖως γελῶσα. Τί ἐσήμαινε τοῦτο; Ναὶ ἢ ὄχι! . . .

Τὸ τμήμα τῆς Ἀνθοδετικῆς καταλαμβάνει ἴδιον κομψὸν περίπτερον. Ἐκεῖ στέφανοι πολυπληθεῖς ἐκ φύλλων ἢ ἀνθῶν, καὶ παντοειδῆ ἀνθόπλεκτα ἢ ἀνθοστόλιστα σχήματα: πλοῖα, ἀλεξίβροχα, πλαίσια καθρεπτῶν ἐκ μουσωτίδων, κόσσυμβοι, ψιττακὸς οὐ τὰ πτερὰ εἶνε τόσα πέταλα ποικίλων ἀνθῶν, μεγάλοι ἀνθόπλεκτοι τάπητες, ἄμαξαι ἀνθοπληθεῖς ὑπὸ περιστερῶν ἐλαυνόμεναι, φύλλα ἀγρίων δένδρων μετὰ τέχνης καὶ χάριτος πεπλεγμένα, βελούδινα προσκεφάλαια κεντημένα διὰ δραπετῶν ἀνθῶν, ἐνώτια, περιδέραια, ψέλλια λεπτοῦρημένα ἐκ λεπτεπιλέπτων κλαδίσκων, φύλλων καὶ ἀνθῶν, ὅ,τι τέλος δύναται νὰ ἐπινοήσῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐκ φυτῶν κατεσκευασμένον. Τὸ καλὸν εἶνε ὅτι τὰ τοιαῦτα προωρισμένα ἐπ' ὀκλίγον μόνον νὰ θάλωσι μόλις τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ τὴν δευτέραν ἦσαν ἀξιοθέατα, κατόπιν δ' ἐμαράνθησαν καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς ἐκθέσεως κατήντησαν χορταρικά διὰ τὸ μαγεῖριον. Προκειμένου περὶ ἀνθοδετικῆς τέχνης σημειώτεον ὅτι ἐκ τῶν πόλεων ὑπερέχουσιν ἡ Βιέννη καὶ ἡ Λειψία, ὑπολείπεται δὲ τὸ Βερολῖνον καὶ ἡ Δρέσδη. Παρ' ἡμῖν ἡ τέχνη τοῦ συμπλέκειν φιλοκάλως ἄνθη καὶ φύλλα διατελεῖ εἰς νηπιώδη ἀληθῶς κατάστασιν· αἱ ἀθηναϊκαὶ ἀνθοδέσμαι αἱ ἐπὶ πασσάλων παλούμεναι ὁμοιάζουσι μᾶλλον ψήκτρας καὶ σάρωθρα—καὶ ὅμως ἔχομεν τόσα ὠραῖα ἄνθη!

Ἀσφυκτιῶν ἐκ τοῦ πεπυκνωμένου ἀρώματος, ὅπερ ἀνέπνευσα ὑπὸ τὰ σκηνώματα διαγκωνίζομενος ἐκεῖ μέσῳ πυκνοῦ πλήθους, διψῶ ἀνοικτὸν ἀέρα καὶ προτιμῶ νὰ περιεργασθῶ τὰ ἐν ὑπαίθρῳ ἐκθέματα τῆς κηπουρικῆς βιομηχανίας πρὶν εἰσελθῶ εἰς τὰ ὑπολειπόμενα πέντε ἢ ἕξ περίπτερα.

Καὶ πρῶτον λίμνη μικρὰ μετὰ πίδακος κατεσκευάσθη ἐν τῷ κέντρῳ ὅπως λειτουργοῦσιν ἐν αὐτῇ ὑδραυλικά μηχανήματα, ἐν δὲ τῇ λίμνῃ φαίνονται ἐπιπλέουσαι καὶ νῆσσοι καὶ χῆνες τεχνηταὶ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεος. Τὰ ὕδατα τῆς λίμνης φέρονται δι' αὐλάκων πρὸς διαφόρους διευθύνσεις, καὶ αἱ αὐλάκες αὐταὶ

ζεύγνυται διὰ παντοειδῶν μικρῶν γεφυρῶν ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου καλλιτεχνικώτατα ἐξεργασμένον. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ γέφυραι εἶνε ἐκθέματα διαφόρων καταστημάτων. Περί τὰς ὄχθας τῆς μικρᾶς λίμνης εἰσὶ πεπηγμέναι πλεῖστοι μικραὶ σκιαῖδες ἐκ λινοῦ ὑφάσματος εἰς σχῆμα σκηνῶν στρατιωτικῶν ἢ ἀλεξηλίων κομψόταται καὶ χρήσιμοι ὅπως ἐν κήπῳ εὐρίσκει τις σκιὰν ὑπ' αὐτάς. Μακροὺς στοίχους ἀποτελοῦσι τὰ ποιικιλόσχημα καθίσματα κήπων καὶ δενδροστοιχιῶν ἐκ πλεκτῶν κλάδων, ἐκ σχοινοῦ καὶ ξύλου, ἐκ σιδήρου κλπ. Ἐπονται παντοῖα κιγκλιόματα, πλέγματα διὰ τὰ ἀναρριχώμενα φυτὰ, ἐργαλεῖα σκαφῆς, κοντοὶ μετὰ χρυσῶν σφαιρῶν, ὡς οἱ τῶν σημαίων, πρὸς στήριξιν δενδρυλλίων καὶ φυτῶν εὐθυτενῶν. Τῆδε κακεῖσε μέσφ τῶν φυλλωμάτων τοῦ κήπου στίλβουσι καινουργῆ περίπτερα, κροτοῦσι τὰ ἔμβολα μηχανῶν ἀρδευτικῶν καί, τὸ κάλλιστον, ἰδρυθεῖς προχειρῶς μικρὸς καταρράκτης ἐκ τεχνητῶν βράχων ἐκχεεὶ παφλάζοντα τὰ ὕδατα ἄτινα δαψιλεύει αὐτῷ ἰσχυροτάτῃ ἀντλία.

Χιλιάδες γαστρῶν, σωλήνων, μικρῶν στύλων πρὸς διακόσμησιν κήπων, πηλίνων ἀγαλμάτων κλπ. πληροῦσι τὰς πέριξ χλοεράς τοῦ κήπου ἐκτάσεις. Παρ' ἐκάστῳ δὲ τῶν ἐκθεμάτων εἰδικὸς τοῦ καταστήματος ἀντιπρόσωπος δίδει πᾶσαν ζητούμενην σχετικὴν ὁδηγίαν καὶ διανέμει ἐντύπους καὶ εἰκονογραφημένας ἀγγελίας κατὰ μυριάδας.

Ἐκ τῶν ὑπολειπομένων περιπτέρων τὸ καλούμενον *Βασιλικὸν Περίπτερον* εἶνε ὑπὲρ πάντα φιλοκάλως ἰδρυμένον, περιέχει δὲ μόνον αἰθουσαν λαμπρῶς διακεκοσμημένην, ἐν ἧ παρεμειναν οἱ βασιλεῖς τῆς Σαξονίας κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Ἐκθέσεως.

Τὸ *Φιλολογικὸν Περίπτερον* περιλαμβάνει συγγράμματα ἀναγόμενα εἰς τὴν κηπουρικὴν, ἐφημερίδας εἰδικάς, λευκώματα, σχέδια κήπων, ἐπαύλεων, ἀνθοκομείων, εἰκόνας φυτῶν ἐκ τῆς φύσεως εἰλημμένας πρὸς διδασκαλίαν. Ἐκτίθεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ μεγάλη εἰκὼν τοῦ Σαξονικοῦ στέμματος ὅλη ἐκ πολυχρῶμων μικρῶν σπόρων φυτῶν κατεσκευασμένη. Οἱ σπόροι εἶνε ἀληθῶς μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς καὶ τέχνης ἀκριβέστατα ἐπικεκολλημένοι καὶ ἡ εἰκὼν φαίνεται ὡς κεντημένη διὰ μικροτάτων ὑελίνων χανδρῶν. Ἐν τῷ περιπτέρῳ τούτῳ ἐκτίθενται εἰς θεῶν καὶ τὰ τιμητικὰ δῶρα ἡγεμόνων, πόλεων καὶ συλλόγων.

Χαμηλὸν τι περίπτερον, τὸ ὁποῖον παρέλειψα νὰ ἴδω πρότερον, ὁμοιάζει ἔνδον μαγικὸν ἄντρον, διότι ἐθωρακίσθη ὅλον διὰ φλοιῶν γηραιῶν δρυῶν τεχνικώτατα συνηρμοσμένων, καὶ κορμὸν δὲ σεσηπότες καὶ ἔνδον κοῦφοι ἐστήθησαν ἐν

εἶδει στύλων ἐφ' ὧν χλοάζουσι βρυώδη φυτὰ. Ἀναπνέων τις ἐντὸς αὐτοῦ ὁσμὴν εὐρωτιῶντος ξύλου μεμιγμένην μεθ' ὑγρασίας κ' ἑλαφροῦ ἀρώματος ἀνθῶν ἀγνώστων, νομίζει ἀληθῶς ὅτι ἀποπλανηθεὶς εὐρίσκειται εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, ὡς ἄλλος Τανχούζερ τῆς γερμανικῆς παραδόσεως, καὶ προσμένει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ προβάλῃσι Νύμφαι καὶ Σάτυροι.

* * *

Ἄλλ' ἀπὸ τῆς ποιήσεως φέρομαι αἴφνης εἰς τὴν πραγματικότητα, ἀπὸ τοῦ ἄντρου τῆς Ἀφροδίτης... εἰς τὸ τμήμα τῶν μηχανῶν, σκευῶν, ἐργαλείων κλπ.

Ἐν τῷ εὐρυτάτῳ τούτῳ οἰκήματι δὲν εἶνε πλεόν ἐκθεσις, ἀλλ' ἀγορά. Ὅχι μόνον διὰ τὸ εἶδος τῶν ἐκθεμάτων, ἀλλὰ καὶ διότι πολλοὶ τῶν ἐκθετῶν πωλοῦσι τοιαῦτα ἐκ τῶν πολλαπλῶν. Καὶ τί δὲν εἶνε ἐκεῖ; Μηχαναὶ ἀρδευτικαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι, ὧν τινες λειτουργοῦσι δι' ἀερίφωτος· κηπουρικὰ βαρόμετρα, ὑγρόμετρα, θερμομέτρα· κλαδευτικὰ καὶ ποτιστικὰ ἐργαλεῖα πάσης ἐπινοίας· ἀνθοδόχαι πηλιναι, ὑέλιναι, ξύλιναι, ἐκ πορσελάνης—κυκεῶν ὄλος! Παρέκει τεχνητὰ ἄνθη ἀπὸ πελωρίων θυσσάνων μέχρι λεπτοτάτων δεσμιδῶν, ἀπὸ τῶν πρὸς διακόσμησιν τοίχων προωρισμένων μέχρι τῶν στολισμῶν γυναικείων πέλων. Ἐντὸς ὑελίνων ἐμαρῶν πλήρης συλλογὴ τεχνητῶν μῆλων καὶ ἀπίων ὄλων τῶν εἰδῶν, ἐν πλήρει φυσικότητος δρόσφ. Ἐντὸς ἄλλων θηκῶν συλλογαὶ ξηρῶν ἀνθῶν. Παρ' αὐταῖς συλλογαὶ ἐντόμων φυτοφθῶρων. Ἀλλαχοῦ σχοινία καὶ νήματα καὶ κλωσταὶ λεπτόταται ἐξ ἰνῶν δένδρων κατὰλληλοι ὅπως δένωνται διὰ τούτων τὰ φυτὰ πρὸς πασσάλους ἢ κιγκλιδας. Ἐύλινα ὁμοιώματα ἀνθοκομείων, ἀγροκηπίων, θερμοκηπίων, ἀπαράλλακτα ὡς τὰ παιδικὰ ἀθύσματα. Τράπεζαι γεύματος καταλλήλως κεκοσμημέναι δι' ἀνθῶν. Καὶ τέλος μικρὰ ἐργαλεῖα μαγειρείου πρὸς καθαρισμόν καρπῶν καὶ γεωμήλων καὶ εὐφμεστάτη ἀνθοδετικὴ μηχανή.

* * *

Κατάκοπος ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης ἐπισκέψεως, ἥτις ἀπαιτεῖ τοῦλάχιστον τρεῖς ὥρας, ἔχει τις ἀνάγκην ἀπαραιτήτων ἀναψυχῆς. Καὶ διὰ τοῦτο φροντὶς ἐλήφθη ὅπως παραπήγματα χαριεστάτα ἰδρυθῶσιν, ἐν οἷς πωλοῦνται ζυθος καὶ ἀλάντες ὑπὸ ξανθῶν πωλητριῶν. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν μικρῶν λειτουργεῖ ἐκεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐκθέσεως ἐγκαθιδρυθὲν μέγα καφενεῖον καὶ ἐστιατόριον. Ἄς μὴ λησμονήσω δὲ νὰ εἶπω ὅτι καὶ ταχυδρομεῖον καὶ τηλεγραφεῖον προσωρινῶς συνεστήθησαν ἐν τῷ περιβάλλῳ τούτῳ.

Καθήμενος πρὸ τοῦ ἀφρίζοντος ποτηρίου βαυ-

αριχοῦ ζύθου, ἀπολαύω τῆς γενικῆς ἀπόψεως τῆς ἐκθέσεως. Καί εἶνε ἀληθῶς γραφικώτατα τὰ ποικιλόχρωμα καὶ ποικιλόσχημα παραπήγματα ὑψοῦντα ὑπὲρ τὰ πράσινα δένδρα τοῦ κήκου τὰς λευκοπρασίνους αὐτῶν σαζονικὰς σημαίας, καὶ εἶνε χαρμόσυνος ἡ θέα τοῦ κυκλοφοροῦντος πυκνοῦ πλήθους τῶν ἐπισκεπτῶν—οἵτινες ἀνέρχονται εἰς εικοσιπενταχιλίους καθ' ἑκάστην. Ἐπὶ τοῦ Μουσικοῦ Περιπτέρου ἀνακρούει ἡ μουσικὴ τοῦ συντάγματος καὶ ἑλαφρὸς ἄνεμος προσπνέων μοι φέρει, ἐνῶ ἐξέρχομαι ἤδη τοῦ περιβόλου, τοὺς λιποψυχοῦντας ἤχους τοῦ ἐν τῇ Βαλκυρία περιπαθοῦς ὕμνου τοῦ ἔαρος, λελουσμένους ἐντὸς ἀρώματος ἀνθῶν—τελευταίαν ἀνάμνησιν τῆς ἐν Δρέσδῃ Κηπουρικῆς Ἐκθέσεως!

Δ*

ΟΙ ΚΑΤΑΛΑΝΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

καὶ αἱ νεώταται ὑπὸ Ἰσπανῶν γενόμεναι ἔρευναι
περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν.

Ἀκριβῶς αἰὼν ὀλόκληρος εἶχε παρέλθει μετὰ τὴν τετάρτην ἢ λατινικὴν καλουμένην σταυροφορίαν, (ἥς συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ ἀπότομος ἀνατροπὴ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους τῶν Κομνηνῶν καὶ ἡ ἐπὶ τε τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν νήσων ἰδρυσις Γαλλικῶν, Λομβαρδικῶν, Βενετικῶν καὶ Γενουησιῶν φεουδαλικῶν πολιτειῶν), ὅποτε ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐνεφανίσθησαν καὶ οἱ Ἰσπανοὶ ὡς δορυκτῆρες. Τὰ ἰσπανικὰ κράτη κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ 14 μ. Χ. αἰῶνος ἕνεκα τῶν ἀδιαλείπτων αὐτῶν πρὸς τοὺς Μαύρους πολέμων εἶχον ἀναπτύξει μεγάλην ἐθνικὴν δύναμιν, ἐκέκτηντο δὲ μέγα καὶ τολμηρὸν ἐμπορικὸν ναυτικόν. Ἄλλ' ὅμως ἡ ὄψια ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἰσπανικὴ ἐπιχείρησις ἦτον ὅλως τυχοδιωκτικὴ καὶ τυχαία, καὶ ἐστειρεῖτο παντὸς ἐθνικοῦ καὶ πολιτικοῦ σκοποῦ, γινομένη οὐχὶ ὑπὸ φιλοδόξου τινὸς βασιλέως, ἀλλ' ὑπὸ σπείρας μισθοφόρων στρατιωτῶν, πρὸς λεηλασίας ὁρμώντων, ἧτις εἶχεν ὑπηρετήσει τὸν Φρειδερίκον, τέταρτον βασιλέα τῆς Σικελίας ἐκ τοῦ Ἀραγωνικοῦ οἴκου, ἐν τῷ πολέμῳ αὐτοῦ πρὸς τοὺς δούκας τῆς Ἀνδεγαυΐας. Ὅποτε οἱ Σικελικοὶ πόλεμοι οἱ ἐκ τοῦ Σικελικοῦ Ἑσπερινοῦ ἀρξάμενοι διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Kalta bellota ἐπερατώθησαν ἢ ἀπέληξαν εἰς ἐκεχειρίαν τινά, οἱ μισθοφόροι ἐκεῖνοι, Καταλανοὶ τε καὶ Ἀραγωνιοὶ, περιῆλθον εἰς ἀπορίαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτηδείων. Ὁ δὲ βασιλεὺς Φρειδερίκος μὴ δυνάμενος μὲν ἐπαρκῆ νὰ παρέχῃ αὐτοῖς μισθόν, ἐπιθυμῶν δ' ἅμα ν' ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς τῆς Σικελίας, ὑπεστήριξε προθύμως τὸ ἀπεγνωσμένον σχέδιον, ὅπερ εἶχον οὗτοι, νέας δάφνας

καὶ νέας ἀρπαγὰς νὰ ἐπιζητῶσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Β', τοῦ ὁποῦ αἱ ἔσχαται ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κτήσεις σκληρῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπιέζοντο. Διὸ ἐνήργησεν ἵνα τὸ ἐκ 5,600 ἀνδρῶν συγχείμενον τοῦτο στρατιωτικὸν στίφος ἐπὶ τῶν ἰδίων τοῦ βασιλέως ἐν μέρει πλοίων ἀπέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ ναύτης ἱππότης Roger Blum ἐκ Βρεντησίου (μετὰ ἐκρωμανισμένου ὀνόματος Roger de Flor καλούμενος), υἱὸς Γερμανοῦ τινος, ὑπηρετήσαντος ἄλλοτε παρὰ τῷ Οὐενσταουφενίδῃ αὐτοκράτορι Φρειδερίκῳ τῷ Β', εἶτα δὲ φονευθέντος ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Κοραδίνου ἐν τῇ παρὰ Tagliacozzo μάχῃ, ὠδήγησε τὸ φοβερὸν μισθοφορικὸν στίφος εἰς Βυζάντιον, εἶτα δὲ, ὡς ναύαρχος τοῦ αὐτοκράτορος, εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Τὸ βραχὺ καὶ ἐνδοξον στάδιον τοῦ ἥρωος τούτου, ἱπποτικοῦ προδρόμου τῶν Κορνησιῶν καὶ Πιζάρρων (ἀλλ' ἐπὶ τοῦ θεάτρου τῶν μαχῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς βορείου Ἑλλάδος) ζῆ εἰσέτι ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἐπιγιγνομένων γενεῶν, καὶ ἡ ἱστορία τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσης Καταλανικῆς ὁμάδος αὐτοῦ εὐτυχῶς στρατοῦ τῶν Φράγκων ἐν Ρωμανίᾳ τῆς Ἰταλίας» εἶνε εἰσέτι σήμερον ἀντικείμενον ἱστορικῆς ἐρεύνης καὶ ἐν τῶν θαυμαστοτάτων ἐπεισοδίων τοῦ αἵματηροῦ καὶ πολυπλόκου δράματος τοῦ ἐν Ἑλλάδι κράτους τῶν Φράγκων.

Οἱ μὴ ἀπείρωσ περι ταῦτα ἔχοντες γινώσκουσιν ὅτι ἡ τῶν μισθοφόρων ἐκείνη δμάς, μετὰ τὸν προδοτικὸν φόνον τοῦ Roger de Flor τὸν γενόμενον ἐν Ἀδριανουπόλει διὰ τῶν Βυζαντινῶν, ὑπὸ ἄλλους ἡρωϊκοὺς ἀρχηγούς ἀπεκέρυξε τὴν πρὸς τὸν Ἑλληνα αὐτοκράτορα ὑπηρεσίαν καὶ ὡς περιπλανωμένη στρατιωτικὴ δημοκρατία ἐπὶ τινα χρόνον ἐξηκολούθησεν ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ τὸν ἀγριον αὐτῆς ἐκδικητικὸν κατὰ τοῦ Βυζαντίου πόλεμον ἕως οὗ μετ' ἀνεκδιηγήτους ἀγῶνας ἔφθασε νοτιώτερον εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δουκὸς Ἀθηνῶν Walter de Brienne.

Τὸ Φραγκικὸν τοῦτο δουκάτον εἶχεν ἰδρυθῆ, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν καὶ τῶν Λατίνων σταυροφόρων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τοῦ Odo de la Roche τοῦ συναγωνιστοῦ, εἶτα δὲ καὶ ὑποτελοῦς τοῦ Μαρκιῶνος Βονιφάτιου τῆς Μομφερράτης. Ἡ δυναστεία αὐτοῦ εἶχεν ἄρξει ἐνταῦθα ἐπὶ ὀλόκληρον αἰῶνα οὐχὶ ἀδόξως οὐδ' ἀτυχῶς, εἶχε δ' ἀποτελεσεῖ ἐξ Ἀτικῆς, Βοιωτίας, Μεγάρων καὶ Φθιώτιδος φεουδαλικὸν κράτος σχετικῶς ἀκμάζον. Καὶ ἦτο μὲν τὸ δουκάτον Ἀθηνῶν διὰ φεουδαλικῶν σχέσεων συνδεδεμένον μετὰ τοῦ Πριγκηπάτου τῆς Ἀχαΐας, πράγματι ὅμως ἦτο ἀνεξάρτητον. Ὅποτε ὁ δούξ Γουίδων Β' ὁ ἔσχατος ἐκ τοῦ